

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๘/๒๕๖๔

เรื่องพิจารณาที่ ๘/๒๕๖๔

วันที่ ๓ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง { ศาลอุทธรณ์

ผู้ร้อง

-

ผู้ถูกร้อง

เรื่อง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๔๙ มาตรา ๙
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ หรือไม่

ศาลอุทธรณ์ส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายอนุเทพ หรือแชมป์ รัศมีดวงแข) ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ย ๕๔/๒๕๖๓ หมายเลขแดงที่ ย ๕๓/๒๕๖๓ ของศาลแขวงดอนเมือง เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ข้อเท็จจริงตามหนังสือส่งคำโต้แย้งของจำเลยและเอกสารประกอบสรุปได้ดังนี้

พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีศาลแขวง ๙ (แขวงดอนเมือง) เป็นโจทก์ยื่นฟ้อง นายอนุเทพ หรือแชมป์ รัศมีดวงแข เป็นจำเลย ต่อศาลแขวงดอนเมือง ฐานเสพยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ (เมทแอมเฟตามีน) อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ และศาลแขวงดอนเมืองมีคำพิพากษาในวันเดียวกันว่าจำเลยมีความผิด

ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๙๑ จำคุก ๙ เดือน จำเลยอุทธรณ์ขอให้ลงโทษสถานเบา ก่อนที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาในคดีนี้ จำเลยเคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลจังหวัดมินบุรี ในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๑๕๒๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๒ จำคุก ๒ ปี ๖ เดือน ปรับ ๒๐๐,๐๐๐ บาท และเคยต้องคำพิพากษาของศาลจังหวัดนนทบุรี ในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ อ ๔๗๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๙ จำคุก ๔ ปี ๕ เดือน ปรับ ๓๐๐,๐๐๐ บาท ระหว่างรับโทษอยู่ในเรือนจำจังหวัดนนทบุรี พนักงานสอบสวนอายุัดตัวจำเลยไว้ จำเลยมีหนังสือสอบถามความคืบหน้าและเร่งรัดให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีโดยตลอด รวมถึงมีหนังสือร้องทุกข์ถึงผู้ตรวจการแผ่นดิน หลังจากพ้นโทษเมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ พนักงานสอบสวนได้รับตัวจำเลยไปส่งพนักงานอัยการเพื่อขออนุญาตฟ้อง จำเลยเห็นว่าหากพนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนและพนักงานอัยการสั่งฟ้องขณะที่จำเลยรับโทษจำคุกในเรือนจำจังหวัดนนทบุรี ในคดีก่อน ไม่ต้องรอให้จำเลยพ้นโทษก็สามารถทำได้ เพราะจำเลยให้การรับสารภาพมาโดยตลอด การที่พนักงานสอบสวนไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๗ และพนักงานอัยการขออนุญาตฟ้องคดีตามมาตรา ๙ ทำให้การสอบสวนและการขออนุญาตฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย จำเลยไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์จำเลยยื่นคำโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๙ เป็นบทบัญญัติสำหรับดำเนินคดีอาญาที่มีอัตราโทษต่ำและไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน หากผู้ต้องหาได้รับสารภาพตั้งแต่ชั้นจับกุมหรือชั้นสอบสวน ผู้ต้องหาต้องได้รับการดำเนินคดีอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม ถ้าพนักงานอัยการไม่ฟ้องคดีภายในระยะเวลาที่กำหนดตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๗ ผู้ต้องหาต้องได้รับการปล่อยตัวและไม่ถูกดำเนินคดี การกำหนดให้มีการขออนุญาตฟ้อง เป็นการให้อำนาจพนักงานอัยการอย่างกว้างขวาง ไม่เป็นธรรมต่อผู้ต้องหาและประชาชน ทำให้รัฐเสี่ยงประมาทในการดูแลบุคคลที่ถูกดำเนินคดีหรือต้องรับโทษในเรือนจำ ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อรัฐหรือสังคม มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ขัดต่อหลักนิติธรรม เพิ่มภาระในกระบวนการทางกฎหมาย และกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติตามกฎหมายจนล่วงเลยระยะเวลาสั่งฟ้องคดีตามมาตรา ๗ แต่สามารถ

ใช้บทบัญญัติมาตรา ๙ เพื่อขออนุญาตฟ้องคดีเป็นการเปิดช่องว่างให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๓ กำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดูแลให้หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด หากมีการปล่อยปละละเลย ประชาชนอาจฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๓ นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ บัญญัติขึ้นเพื่อกำหนดเป็นนโยบายสำคัญของรัฐในการคุ้มครองสิทธิและความเสมอภาคในกระบวนการยุติธรรม กำหนดเป้าหมายของกระบวนการยุติธรรมและวางหลักเกณฑ์ในการออกแบบกระบวนการยุติธรรมให้ประชาชนเข้าถึงได้ โดยรัฐต้องให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่จำเป็นและเหมาะสม การที่ประชาชนกระทำความผิดอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวง หากจับกุมผู้กระทำความผิดและมีการรับสารภาพแล้ว การดำเนินคดีต้องได้รับความสะดวกรวดเร็ว เมื่อบทบัญญัติมาตรา ๗ กำหนดระยะเวลาสั่งฟ้องคดีไว้ชัดแจ้งแล้ว บทบัญญัติมาตรา ๙ จึงเป็นการจัดระบบการบริหารกระบวนการยุติธรรมที่ไม่ครอบคลุมทุกด้านทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมและเป็นการเลือกปฏิบัติขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ ดังนั้น บทบัญญัติมาตรา ๙ เป็นอันใช้บังคับมิได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ ขอให้ศาลอุทธรณ์ส่งคำโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๔๙ มาตรา ๙ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๕๓ และมาตรา ๖๘

ศาลอุทธรณ์เห็นว่า จำเลยโต้แย้งว่าพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๔๙ มาตรา ๙ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๕๓ และมาตรา ๖๘ ซึ่งศาลอุทธรณ์จะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดี และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ จึงส่งคำโต้แย้งต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง

ประเด็นพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับหนังสือส่งคำโต้แย้งของจำเลยไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เห็นว่า ศาลอุทธรณ์ส่งคำโต้แย้งของจำเลยเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๔๙ มาตรา ๙ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๕๓ และมาตรา ๖๘ บทบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่ศาลอุทธรณ์จะใช้บังคับแก่คดี

เมื่อจำเลยโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัติดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้มาก่อน กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง จึงมีคำสั่งรับไว้พิจารณาวินิจฉัย ในส่วนที่โต้แย้งว่าพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๙ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ หรือไม่ นั้น เห็นว่า มาตรา ๕ เป็นบททั่วไปที่วางหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญไว้ โดยมีได้มีข้อความที่เป็นการคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพไว้เป็นการเฉพาะ ศาลรัฐธรรมนูญไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในส่วนนี้

ส่วนข้อโต้แย้งที่ว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๙ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๓ และมาตรา ๖๘ หรือไม่ นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๓ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐที่มีความมุ่งหมายให้เกิดการปฏิรูปกฎหมายให้มีผลบังคับใช้อย่างจริงจังและเข้มงวด จึงกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดูแลให้หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชน ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด เมื่อกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐแล้วหากมีการปล่อยปละละเลย ประชาชนอาจฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๑ ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ บัญญัติขึ้นเพื่อกำหนดเป็นนโยบายสำคัญของรัฐในการคุ้มครองสิทธิและความเสมอภาคในกระบวนการยุติธรรม กำหนดเป้าหมายของกระบวนการยุติธรรมและหลักเกณฑ์ในการออกแบบกระบวนการยุติธรรมให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ มิใช่บทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลโดยตรง จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในส่วนนี้

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำโต้แย้งของจำเลยและเอกสารประกอบแล้ว เห็นว่า คดีเป็นปัญหาข้อกฎหมายและมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงไม่ทำการไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง กำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๙ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย โดยมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้

กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย” และวรรคสอง บัญญัติว่า “กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง”

สำหรับพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มีเจตนารมณ์เพื่อให้การดำเนินคดีอาญากับผู้ต้องหาที่กระทำผิดเล็กน้อยได้มีโอกาสเข้าสู่การพิจารณาด้วยความรวดเร็ว เป็นการเยียวยาความเสียหายแก่ผู้เสียหายอย่างทัน่วงที เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองพยานหลักฐานไม่ให้เลือนหาย คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และเพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีเสร็จสิ้นไปโดยเร็ว โดยศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่มีโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งซึ่งราคาทรัพย์สินที่พิพาทหรือจำนวนเงินที่ฟ้องไม่เกินสามแสนบาท ซึ่งการดำเนินคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงนั้น มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ห้ามมิให้พนักงานอัยการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๗ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอัยการสูงสุด หรือพนักงานอัยการผู้มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการ หรืออธิบดีอัยการภาค ซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมาย ทั้งนี้ ให้พนักงานอัยการผู้ได้รับมอบหมายรายงานผลการดำเนินการดังกล่าวให้อัยการสูงสุดทราบด้วย” และวรรคสอง บัญญัติว่า “การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของอัยการสูงสุด”

การยื่นฟ้องคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๗ ที่กำหนดให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบส่งตัวผู้ต้องหาพร้อมด้วยสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการ เพื่อให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลแขวงให้ทันภายในกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาถูกจับ หรือนับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาได้รับแจ้งข้อหาแล้วแต่กรณี ในกรณีที่เกิดความจำเป็นทำให้ไม่สามารถฟ้องคดีได้ทันภายในกำหนดเวลาดังกล่าว พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการต้องยื่นคำร้องขอผิดฟ้องและพนักงานอัยการต้องฟ้องคดีภายในเวลาที่ศาลอนุญาตให้ผิดฟ้อง เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวห้ามมิให้พนักงานอัยการฟ้องคดีต่อศาล เว้นแต่จะได้ดำเนินการตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง ทั้งนี้ ต้องอยู่ภายใต้อายุความฟ้องคดีตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๙๕ ดังนั้น พนักงานอัยการไม่อาจขออนุญาตฟ้องคดีและอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการผู้มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการหรืออธิบดีอัยการภาค ซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมาย ก็ไม่อาจอนุญาตให้ฟ้องคดีเกินระยะเวลาอายุความฟ้องคดีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ ได้

ข้อโต้แย้งที่ว่า คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงหากไม่สามารถฟ้องคดีภายในระยะเวลาตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๗ ผู้ต้องหาต้องได้รับสิทธิในการปล่อยตัวและไม่ถูกดำเนินคดี ได้รับการพิจารณาอย่างรวดเร็วเป็นธรรม และการให้อำนาจพนักงานอัยการขออนุญาตฟ้องคดีไม่เป็นธรรมต่อผู้ต้องหาและประชาชนนั้น เห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง มีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในคดีอาญามีให้ถูกฟ้องเมื่อเกินกำหนดระยะเวลาในการฟ้องคดี เนื่องจากคดีอาญาเป็นคดีที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหา ส่วนการกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๗ เป็นระยะเวลาเร่งรัดเพื่อให้คดีอาญาที่มีความผิดเล็กน้อยได้รับการพิจารณาด้วยความรวดเร็ว ระยะเวลาดังกล่าวเป็นอำนาจควบคุมตัวผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนและชั้นพิจารณาสั่งฟ้องของพนักงานอัยการ เมื่อมีการจับตัวผู้ต้องหาแล้ว หากไม่สามารถยื่นฟ้องต่อศาลแขวงได้ทันภายในกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาถูกจับ หรือนับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาได้รับแจ้งข้อหา พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการสามารถขอผลิตฟ้องได้สูงสุดไม่เกินห้าคราว คราวละไม่เกินหกวัน เมื่อครบเวลาผลิตฟ้องและฝากขังตามมาตรา ๗ แล้ว พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการย่อมไม่มีอำนาจควบคุมตัวผู้ต้องหาอีก แต่สิทธิในการดำเนินคดีกับผู้ต้องหายังคงมีอยู่ภายใต้อายุความฟ้องคดีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ แม้คดีอาญาดังกล่าวจะต้องพิจารณาด้วยความรวดเร็ว แต่การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม รวมถึงการสั่งฟ้องคดีของพนักงานอัยการก็ต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ รอบคอบ รัดกุม มีความถูกต้อง ภายใต้การตรวจสอบถ่วงดุลซึ่งกันและกัน ปราศจากการผูกขาดการใช้อำนาจขององค์กรใดองค์กรหนึ่ง และเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายและวิธีปฏิบัติ การสั่งฟ้องคดีของพนักงานอัยการจึงไม่สามารถที่จะกระทำโดยรวดเร็วได้ในทุกคดี ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงและความยุ่งยากซับซ้อนในแต่ละกรณีไป ในกรณีเกิดความจำเป็นไม่สามารถฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลให้ทันภายในกำหนดระยะเวลาตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๗ พนักงานอัยการต้องขออนุญาตฟ้องต่ออัยการสูงสุด หรือพนักงานอัยการผู้มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการ

หรืออธิบดีอัยการภาค ซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมายตามมาตรา ๙ โดยมีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ตามข้อบังคับของอัยการสูงสุดว่าด้วยการขออนุญาตฟ้องและการอนุญาตฟ้องคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจ พิจารณาของศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๘ กำหนดให้คดีที่ต้องขออนุญาตฟ้อง ให้พนักงานสอบสวน ทำเป็นรูปสำนวนการสอบสวน ระบุสาเหตุที่ไม่ได้ขอผิดฟ้องหรือเหตุที่ขาดผิดฟ้องไว้ในสำนวน การสอบสวน และต้องส่งตัวผู้ต้องหาพร้อมสำนวน และข้อ ๑๓ กำหนดให้ในการอนุญาตฟ้อง ให้พิจารณาข้อเท็จจริง ข้อหา พยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวนและเงื่อนไขระดับคดี ตามกฎหมายและระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการประกอบ รวมทั้งให้คำนึงถึงการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ หลักการอำนวยความยุติธรรม และการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การขออนุญาตฟ้องและการอนุญาตฟ้องมีกฎหมาย กำหนดให้พนักงานอัยการดำเนินการอย่างรอบคอบ รวมทั้งพิจารณาพยานหลักฐานที่เป็นข้อเท็จจริง และข้อกฎหมายประกอบการพิจารณาเพื่อสั่งคดี ซึ่งหากสั่งฟ้องโดยพยานหลักฐานไม่เพียงพอที่จะพิสูจน์ความผิด จะส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาในคดีอาญา การที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวง และวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๙ กำหนดให้พนักงานอัยการผู้ได้รับมอบหมาย รายงานผลการอนุญาตฟ้องคดีให้อัยการสูงสุดทราบถือเป็นการตรวจสอบ กลั่นกรองการใช้ดุลพินิจ และถ่วงดุลการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการซึ่งเป็นระบบตรวจสอบภายในองค์กรอัยการ ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาที่ต้องได้รับการพิจารณาในการสั่งคดีอย่างรอบคอบ เพื่อรักษาความยุติธรรม และไม่ให้ผู้กระทำความผิดหลุดพ้นเพราะเหตุสั่งฟ้องเกินกำหนดเวลา บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองผู้เสียหายและผู้ต้องหาไปพร้อมกัน หากมีปัญหาเรื่องการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ไม่เป็นไปตามบทบัญญัติหรือเจตนารมณ์ของกฎหมาย หรือทำให้สิทธิหรือเสรีภาพของผู้ใดเสียหาย ผู้นั้นอาจใช้สิทธิเรียกร้องโดยยื่นฟ้องต่อศาลที่มีอำนาจเป็นผู้พิจารณา ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้ ดังนั้น พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญา ในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๙ ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิ หรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ